

LATVIJAS PILSONISKĀS ALIANSES INTEREŠU KONFLIKTU NOVĒRŠANAS VADLĪNIJAS

Vadlīnijas¹ ir izstrādātas, lai novērstu Latvijas Pilsoniskās alianses (turpmāk – LPA) amatpersonu – LPA Padomes locekļu, Direktora, darbinieku, tās radnieku vai sadarbības partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz LPA Padomes locekļiem, Direktoru darbiniekiem, un ar mērķi nepieļaut interešu konflikta esamību vai potenciālo tā iestāšanos.

LPA mērķis un LPA ikdienas darbība tiek veikta biedrības un kopējās sabiedrības interesēs, stiprinot pilsonisko sabiedrību, tai skaitā pārstāvēt biedrību un nodibinājumu kopējās intereses, kas balstītas uz demokrātijas pamatbrīvībām un vispārējām cilvēktiesībām, tādēļ būtiski, ka LPA Padomes locekļi, Direktors un darbinieki rīkojas pilsoniskās sabiedrības un nevis savās personiskajās interesēs. LPA Padome, direktors (valde) un darbinieki nodrošina un atbild par interešu konflikta novēršanu.

Uz LPA Padomes locekļiem, Direktoru un darbiniekiem, kas vienlaikus ir arī valsts amatpersonas, šīs vadlīnijas ir piemērojamas tādā mērā, ciktāl tās nav pretrunā likumam “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, kurā noteikts, ka interešu konflikts ir situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpieņem lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.

Savukārt uz LPA Padomes locekļiem, Direktoru un darbiniekiem, interešu konflikts attiecināms plašākā nozīmē, kāds tas piemērojams privātajā sektorā, nosakot, ka interešu konflikts ir situācija, kurā personai ir personīga interese ietekmēt vai šķietami ietekmēt noteiktas darbības, veicot darba pienākumus (kā darbinieks, valdes vai padomes loceklis); personīga interese, kad persona izmanto sev uzticēto amatpersonas varu vai izmanto citus resursus, gūstot personisku labumu (piemēram, ekonomisku, emocionālu, politisku un finansiālu), un kas var būt gan tiešs, gan netiešs.

Vadlīnijas nosaka, ka LPA Padomes locekļi, Direktors un darbinieki izvērtē ne tikai reālu interešu konfliktu, bet arī šķietamu un potenciālu.

Šķietams interešu konflikts ir situācija, kad vērotājam no malas, šķiet, ka amatpersona atrodas interešu konfliktā. Rodas iespaids, ka šī amatpersona nespēs objektīvi pieņemt kādu lēmumu vai godprātīgi veikt kādu darbu, lai gan faktiski tas tā nav. Šķietamam interešu konfliktam var būt tādas pašas sekas kā reālam interešu konfliktam. Tas tāpat var negatīvi ietekmēt uzticību amatpersonai un organizācijai.

---

¹ Par pamatu ņemot Interešu konflikta novēršanas vadlīnijas valsts civildienesta ierēdņiem un Vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā

Potenciāls interešu konflikts ir situācija, kad privātas intereses konkrētajā brīdī nav, bet ir ticams, ka nākotnē tās var parādīties saistībā ar amatpersonas veicamajiem uzdevumiem.

Reāls interešu konflikts nozīmē to, ka amatpersona faktiski atrodas interešu konflikta situācijā, proti, privātas intereses ietekmē amatpersonas lēmumus un rīcību, īstenojot tās amata pienākumus.

Kā rīkoties interešu konflikta gadījumā:

- Ja LPA Padomes loceklis, Direktors vai darbinieks ir personiski ieinteresēta persona kādas darbības veikšanā, par to nekavējoties jāinformē augstāka amatpersona (tiešais darba devējs) vai institūcija (Valde vai Padome).
- Ja LPA Padomes loceklis, Direktors vai darbinieks atrodas reālā, šķietamā, vai potenciālā interešu konfliktā, atturas no lēmumu pieņemšanas un atturas no pienākumu pildīšanas, kas var izraisīt interešu konfliktu.

Kā novērst interešu konflikta iestāšanos:

Lai izšķirtos par to, vai konkrētā gadījumā personiska, mantiska vai nemantiska ieinteresētība var ietekmēt lēmuma objektivitāti, LPA Padomes locekļi, Direktors vai darbinieki uzdod sev kontroljautājumus:

- Vai Jūs, Jūsu radnieks vai darījuma partneris var gūt/gūs labumu vai var ciest/ cietīs zaudējumu no Jūsu pieņemtā lēmuma? Vai tas iespējams pārrēķinājamā nākotnē?
- Vai esat personiski, profesionāli vai finansiāli saistīts ar personu vai organizāciju, kuru skars Jūsu lēmums?
- Vai ārpus amatpersonas pienākumu pildīšanas, esat iesaistījies tā jautājuma risināšanā, par kuru Jums jāpieņem konkrētais lēmums? Minētais attiecas gan uz pilsoniskās nostājas aktīvu paušanu, gan komercdarbību.
- Vai esat saņēmis dāvanu vai kādu citu labumu no personas/organizācijas, par kuru tiek pieņemts lēmums?

Iespējamie interešu konflikti, kas var iestāties un kā tos risināt:

Pakalpojumu un preču iegāde

- Ja LPA aktivitāšu īstenošanai nepieciešams slēgt piegādes, pakalpojuma vai uzņēmuma līgumus, LPA Direktors un darbinieki (personas, kas veic LPA saimnieciska rakstura darbības) pamatā ievēro normatīvajos aktos² noteiktās prasības.
- LPA Direktors un darbinieki veic visus nepieciešamos pasākumus, lai izvairītos no interešu konflikta un nekavējoties informē augstāku amatpersonu vai institūciju par ikvienu gadījumu, kad radies vai varētu rasties interešu konflikts.
- Lai veicinātu caurspīdīgumu un labu finanšu pārvaldību, LPA iekšējā kārtība nosaka, ka gadījumos, kad paredzamā līgumsumma 12 mēnešu periodā ir vismaz 1000 *euro* (viens tūkstošis eiro), tiek veikta tirgus izpēte (cenu aptauja tiek veikta klātienē vai

---

² Publisko iepirkumu likums un Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem.

sarakstes ceļā, potenciālo pakalpojumu sniedzēju un piegādātāju piedāvājumu izpēti interneta vietnēs, bukletos, katalogos, vai pēc publiski pieejamās informācijas).

- Attiecībā uz visām aktivitātēm, kur ir paredzēts finansējums, ir ieviests "4 acu princips".

Radniecība

- Likums "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" neaizliedz vienā iestādē strādāt radniekiem, neatkarīgi no radniecības tuvuma, tomēr pieprasa savlaicīgu rīcību, lai novērstu interešu konflikta situācijas. Šādu pieeju ievieš arī LPA.
- Ja LPA iestājas radniecība amatpersonu, darbinieku vai piesaistīto pakalpojumu starpā, un šāda sadarbība nav novēršama, lai mazinātu šķietamu vai potenciālu interešu konflikta rašanos, tiek izstrādāts rīkojums, kas nosaka radnieka padotību citai amatpersonai vai darbiniekam.

Dāvanas

- Nav ieteicams LPA Padomes locekļiem, Direktoram un darbiniekiem pieņemt dāvanas no iesaistītajām pusēm, jo to pieņemšana var tikt saistīta ar būtisku korupcijas risku.
- LPA Padomes locekļi, Direktors un darbinieki nedrīkst pieņemt dāvanas no iesaistītajām pusēm, ja divu gadu laikā pirms dāvināšanas tā ir īstenojusi ar amata pienākumiem saistītas funkcijas attiecībā uz dāvinātāju.
- Ņemot par paraugu likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktos izņēmumus, LPA neuzskata par dāvanām sekojošus labumus:
  - ziedi;
  - suvenīri, grāmatas vai reprezentācijas priekšmeti, ja no vienas personas gada laikā saņemto suvenīru, grāmatu vai reprezentācijas priekšmetu kopējā vērtība naudas izteiksmē nepārsniedz vienas minimālās mēnešalgas apmēru;
  - apbalvojumi, balvas vai godalgas, kuru pasniegšana paredzēta ārējos normatīvajos aktos;
  - pakalpojumi un dažāda veida atlaides, ko piedāvā komercsabiedrības, individuālie komersanti, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības un, kas ir publiski pieejami.

LPA Padomes īpašie pienākumi

- Padomes locekļi skaidri apzinās interešu konflikta izpausmes un ir informēti par nepieciešamo rīcību interešu konflikta gadījumā. Savā darbā ievēro LPA interešu konfliktu novēršanas vadlīnijas;
- Lai pārvaldītu interešu konflikta situācijas, Direktoram un Padomei ir jāsaņem savlaicīga un pilnvērtīga informācija par gadījumiem, kad kāds no Padomes locekļiem, Direktors vai cita iesaistītā persona atrodas interešu konfliktā;
- Lai novērstu nejaušas interešu konflikta situācijas, Direktoram ir ieteicams identificēt personas, kuru individuālā darbība var radīt organizācijas interešu konfliktu risku (piemēram, padomes locekļu tuvi radnieki un ģimenes locekļi, bijušie Padomes locekļi), un jāuzrauga organizācijas lēmumi attiecībā uz tiem;
- Padomes priekšsēdētājs koordinē un uzrauga nepieciešamās procedūras interešu konflikta situāciju novēršanai. Ja interešu konflikta situācija attiecas uz Padomes priekšsēdētāju, tas informē par radušos situāciju pārējos Padomes locekļus un Direktoru.

- Direktors un/vai Padomes loceklis nekavējoties informē par iespējamu vai esošu interešu konfliktu attiecībā uz Padomes priekšsēdētāju un/vai Direktoru un sniedz visu tam pieejamo informāciju par radušos situāciju;
- Padomes locekļi nepiedalās lēmumu pieņemšanā jautājumos, kuros organizācijas intereses nonāk pretrunā ar padomes vai ar tiem saistīto personu interesēm.

LPA Direktora īpašie pienākumi

- Nepieļaut LPA darbinieku un piesaistīto ekspertu, pakalpojumu sniedzēju nonākšanu interešu konfliktā;
- Ja LPA Padomes loceklis, Direktors vai darbinieks ir interešu konflikta situācijā, nodot funkcijas vai uzdevumu citai amatpersonai vai darbiniekam;
- Ja ir aizdomas par interešu konfliktu, risina situāciju LPA iekšienē.

Speciālie noteikumi attiecībā uz programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”

Apzinoties lēmumu pieņemšanas caurskatāmības un neatkarības nozīmi Aktīvo iedzīvotāju fonda (AIF) darbā un interešu konflikta risku attiecībā uz LPA biedriem un LPA padomi, LPA, 2020. gada 28. februāra biedru kopsapulcē, vienojās ar biedriem, ko apstiprināja ar balsojumu, kā arī LPA Padomes locekļiem parakstot vienošanos par to neiejaukšanos AIF darbā un lēmumu pieņemšanā, respektējot AIF darba un lēmumu neatkarību.

Vienošanās ietver arī apņemšanos novērst potenciālas interešu konflikta situācijas, kā arī jebkuras citas situācijas, kas varētu kaitēt AIF reputācijai un darbības neatkarībai.

Šī dokumenta izstrādātājs un visas tiesības (tai skaitā autortiesības) uz saturu ir biedrībai "Latvijas Pilsoniskā alianse". Dokumenta izmantošana, pārveidošana un izplatīšana bez Latvijas Pilsoniskās alianses atļaujas ir sodāma rīcība.

